

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์นิตานพื้นบ้านไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี ครั้งนี้ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ตลอดจนการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวม จำแนก และจัดประเภทข้อมูลนิตานพื้นบ้านไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี โดยพิจารณาตามรูปแบบ (Form) ของนิตาน
2. เพื่อศึกษาโลกทรรศน์ของชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จากนิตานพื้นบ้านที่รวบรวมได้

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นการอนุรักษ์นิตานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มิให้สูญหายตามกาลเวลา โดยรวบรวมนิตานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. ทำให้ทราบประเภทของนิตานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี
3. ทำให้ทราบโลกทรรศน์ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี
4. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเชื่อของชาวไทยมุสลิม ซึ่งเอื้อประโยชน์ในด้านการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

5. ผลของการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาคติชนวิทยา
วรรณกรรมท้องถิ่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยาและวิทยาการสาขาอื่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลที่เป็นนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม ซึ่งถ่ายทอด
มุขปาฐะจากวิทยาการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี ทั้ง 11 อำเภอ 1 ถึงอำเภอ
คือ อำเภอเมือง อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี
อำเภอมายอ อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น
อำเภอกะพ้อ และกิ่งอำเภอแม่ลาน
2. การศึกษาค้นคว้านิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีครั้งนี้ ศึกษาโลกทรรศน์
ชาวไทยมุสลิมจากนิทานพื้นบ้านที่รวบรวมได้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเอกสาร
และการสัมภาษณ์วิทยาการ เสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ การศึกษาค้นคว้า
จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้
2. สืบค้นและคัดเลือกวิทยาการตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อตกลงเบื้องต้นจากอำเภอ
และกิ่งอำเภอที่ระบุในขอบเขตการวิจัย
3. รวบรวมข้อมูลจากวิทยาการโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง
ประมาณ 30 ม้วน ระยะเวลาระหว่างเดือนกันยายน 2533 ถึงเดือนมีนาคม
2534
4. ถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงเป็นอักษรวิธภาษาไทย แล้วจึงแปลและ
เรียบเรียงเป็นภาษาไทย พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้อง
5. พิจารณาคัดเลือกเฉพาะนิทานที่มีเนื้อหาสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป
6. จัดทำศัพท์านุกรมภาษาถิ่น

7. จัดประเภทข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาโลกทรรศน์ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านที่รวบรวมได้
8. จัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. ประเภทนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวมนิทานพื้นบ้านจาก 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดปัตตานี ได้จำนวนนิทานทั้งสิ้น 90 เรื่อง เมื่อนำมาคัดเลือกเรื่องที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ได้นิทานทั้งสิ้น 81 เรื่อง ผู้วิจัยได้จำแนกและจัดหมวดหมู่นิทานพื้นบ้านตามรูปแบบ (Form) เมื่อวิเคราะห์รูปแบบของนิทานแล้ว พบว่าสามารถจำแนกนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีได้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

1.1 นิทานเรื่องสัตว์ จำนวน 8 เรื่อง คือ เรื่องกบกับค่าง เรื่องกระเจงก้นนาก เรื่องกระเจงกับหมาป่า เรื่องกระเจงกับหอยโข่ง เรื่องกระเจงเลี้ยงลูกนาก เรื่องควายกับจระเข้ เรื่องธรรมชาติของสัตว์ และเรื่องลูกสาวเปาะเลาะกับกระเจง

1.2 นิทานตำนาน จำนวน 4 เรื่อง คือ เรื่องคนหาของป่า เรื่องตำนานการเล่นหมากรุก เรื่องตำนานเกาะเล่าปี และเรื่องตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

1.3 นิทานปรัมปรา จำนวน 17 เรื่อง คือ เรื่องชายผู้กล้า (ชาแววราณีง) เรื่องชายยากจน (มะกับอามัด) เรื่องธิดาช้าง เรื่องนกเขาสีขาว เรื่องบ็อดคือ รอการอ เรื่องเปาะชื่อเก็ง-เมาะชื่อเก็ง เรื่องพระราชาถ่อลิ่ง เรื่องพระราชาคันธนู เรื่องเมืองไทรบุรี เรื่องราชินีนิ้วมือ เรื่องหัวหอม-หัวกระเทียม เรื่องอาแวชื่อเรื่อง เรื่องชาแวชื่อราปู เรื่องชาแวชื่อลิ่ง (หนุ่มนิ้วก้อย) เรื่องชาแวชื่อเลาะบือชา เรื่องชาแวชื่อมาละห์ (หนุ่มเกียจคร้าน ส่วนวันที่ 1) เรื่องชาแวชื่อมาละห์ (ส่วนวันที่ 2)

1.4 นิทานมุขตลก จำนวน 17 เรื่อง คือ เรื่องคนทอดแห เรื่องคนไม่เคยละหมาด เรื่องชายตาบอดกับชายหูหนวก เรื่องชายผู้เลี้ยงช้าง เรื่องชายเพิ่งแต่งงาน

เรื่องคำขลับโล้นเกลี้ยง เรื่องคิตะห์ เรื่องตักลอง เรื่องเนินโตะตือแมง
เรื่องบุละ (วงกลม) เรื่องเปาะเน-เมาะเน (ส่วนที่ 1 ตอนตักนก)
เรื่องเปาะเน-เมาะเน (ส่วนที่ 2 ตอนงานศพลูก) เรื่องเปาะเน-
เมาะเน (ส่วนที่ 3 ตอนปลุกข้าวโพด) เรื่องพระถูกจี เรื่องมือไม่ถึงชั้น
เรื่องสองเกลอ และเรื่องสามสหาย

1.5 นิทานเข้าแบบ จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องคนโกหกเก่ง และ
เรื่องนกยาง

1.6 นิทานอธิบายเหตุ จำนวน 4 เรื่อง คือ เรื่องช้างกับแม่เสือ
เรื่องทำไมพระจึงผอม เรื่องทำไมพระไม่แต่งงาน เรื่องที่มาของสาหร่าย

1.7 นิทานคติ จำนวน 21 เรื่อง คือ เรื่องกิเลสมนุษย์ เรื่องเจ้มู
กับเจ้มะ เรื่องชายผู้ถูกเหยียดหยาม เรื่องชายยากจน เรื่องชายสองพี่น้อง
เรื่องเด็กฉลาด เรื่องเด็กยากจน เรื่องตาบอดเพื่อนแท้ เรื่องนายเซ็งพ่อค้า
อันทาลัม เรื่องนันทาเงียบ เรื่องเปาะคือรามัดและเปาะชอมัด เรื่องเพื่อนแท้
เรื่องมหาเศรษฐี เรื่องหมอกุ๊กกับเศรษฐี เรื่องหาเซย เรื่องออแรบรูโระ เรื่อง
อาแวนาลัล เรื่องซาแวจ้อร์ติก และเรื่องซาแวนญาเงาะ (หนุ่มรูปงาม)

1.8 นิทานวีรบุรุษ จำนวน 4 เรื่อง คือ เรื่องแวกะจิกับเสื่อ เรื่อง
อาบุญนาวาฟเจ้าปัญญา (ส่วนที่ 1) เรื่องอาบุญนาวาฟเจ้าปัญญา (ส่วนที่ 2)
และเรื่องโตะปาแญ

1.9 นิทานชีวิต จำนวน 4 เรื่อง คือ เรื่องพระราชาเป็นหน้ เรื่อง
เศรษฐีกับยาจก เรื่องสองพี่น้อง เรื่องซาแวจ้อร์ติก

2. โลกทรรศน์ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี

นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ทั้ง 9 ประเภทนี้ ได้สะท้อน
ให้เห็นสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ สภาพภูมิศาสตร์ แนวคิด ค่านิยม และอารมณ์ขัน
ของคนไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีไว้อย่างเด่นชัด นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ เหล่านี้
ได้สะท้อนให้เห็นโลกทรรศน์ของชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

2.1 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ ได้จำแนกลักษณะความสัมพันธ์ได้ 5 ลักษณะ คือ

2.1.1 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อบุคคล ชาวไทยมุสลิมปัตตานียกย่องผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ยกย่องผู้ที่มีปัญญาเฉลียวฉลาด ยกย่องคนที่ขยันขันแข็งในการทำงานและรังเกียจคนที่เกียจคร้าน ยกย่องคนที่ซื่อสัตย์สุจริต ยกย่องผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณ และยกย่องผู้ที่มีน้ำใจโอบอ้อมอารี

2.1.2 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อระบบครอบครัวและเครือญาติ

2.1.2.1 โลกทรรศน์ที่มีต่อกู้ครอง ชาวไทยมุสลิมเห็นว่า การเลือกคู่ครองเป็นหน้าที่ของบิดามารดาและผู้ปกครอง เมื่อแต่งงานแล้วสามีภรรยาจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เชื่อบุพเพสันนิวาส โดยเชื่อว่าคู่กันแล้วต้องไม่แคล้วกัน นิยมแต่งงานระหว่างครอบครัวที่รู้จักกัน และไม่นิยมการหย่าร้างกัน

2.1.2.2 โลกทรรศน์ที่มีต่อบุพการี ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี เห็นว่าบิดามารดาต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร ให้การศึกษาและมอบมรดกให้ นอกจากนี้ยังยกย่องผู้ที่มีความกตัญญูต่อบิดามารดา และรังเกียจผู้ที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน ตักเตือนของพ่อแม่

2.1.2.3 โลกทรรศน์ที่มีต่อผู้ร่วมสายโลหิต ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี เห็นว่าผู้ร่วมสายโลหิตเดียวกันอาจมีลักษณะหน้าตาที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน พี่น้องไม่จำเป็นต้องมีนิสัยหรือการกระทำเหมือนกัน พี่ควรเสียสละให้น้องและเลี้ยงดูน้องแทนพ่อแม่

2.1.3 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อกลุ่มชนและสังคม

2.1.3.1 โลกทรรศน์ต่อถิ่นที่อยู่ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีความผูกพันกับถิ่นที่อยู่เดิมมาก

2.1.3.2 โลกทรรศน์ต่อเชื้อชาติ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ไม่รังเกียจคนต่างชาติ

2.1.4 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อสถาบันศาสนา ชาวไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี นับถือผู้ที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม นับถือผู้ที่ไปประกอบพิธีฮัจย์ ที่เมกกะ ตลอดจนไม่รังเกียจบุคคลที่นับถือศาสนาอื่น

2.1.5 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่ออาชีพ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี นิยมยกย่องผู้ประกอบการอาชีพสุจริต ชยันต์แข็งในการทำงาน อาชีพที่นิยม คือ อาชีพกสิกรรม ค้าขาย และประมง

2.2 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีโลกทรรศน์ ดังนี้

2.2.1 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อคุณค่าของธรรมชาติ ชาวไทยมุสลิม มีความสนใจและซาบซึ้งต่อธรรมชาติ จึงนำธรรมชาติเหล่านั้นมาผูกเรื่อง เป็นนิทาน เชิงยกย่อง ทั้งยังชี้ให้เห็นความน่าพิศวงของธรรมชาติอีกด้วย นอกจากนี้ชาวไทยมุสลิมเห็นประโยชน์ของธรรมชาติ กล่าวคือ เห็นประโยชน์ของทะเล สัตว์ และ พืช

2.2.2 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อโทษของธรรมชาติ ชาวไทยมุสลิม มีความเห็นว่า บางครั้งถึงแม้ว่าธรรมชาติจะมีประโยชน์มาก ในขณะเดียวกันก็มี โทษด้วย กล่าวคือ เห็นโทษของทะเล สัตว์ และพืช

2.3 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีโลกทรรศน์ ดังนี้

2.3.1 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อคติทางศาสนา ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี เป็นชนที่เคร่งครัดศาสนามาก เชื่อว่าพระเจ้ามีจริงและสามารถคลั่งบันดาล ทุกสิ่งทุกอย่างได้ ศรัทธาและหมั่นศึกษาคัมภีร์อัลกุรอาน และยึดมั่นคำสั่งสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน

2.3.2 โลกทรรศน์ที่บุคคลมีต่อไสยศาสตร์และสิ่งเร้นลับต่าง ๆ เช่น เชื่อในอำนาจเร้นลับของสิ่งเหนือธรรมชาติ เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ กล่าวคือ ศึกษาหาความรู้ทางไสยศาสตร์ เชื่อในอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ เชื่อการเช่นสรวงบุญชายัญ

เชื่อการบนบาน เชื่อว่ามีจริงทั้งยังให้คุณและโทษกับมนุษย์ ซึ่งความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความเชื่อที่ขัดต่อหลักศาสนา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีครั้งนี้พบว่า

1. ผู้บอกข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 35-98 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชาวจังหวัดปัตตานีที่มีเพศชาย ซึ่งอยู่ในวัยดังกล่าวน่าจะได้รับการฟังและการเล่านิทานมากกว่าคนในวัยอื่น
2. จากการรวบรวมนิทานทั้งหมด 81 เรื่อง พบว่า นิทานที่พบมากที่สุด คือ นิทานประเภทคติ มีถึง 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.92 รองลงมา คือ นิทานปรัมปรา จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.99 นิทานมุขตลก จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.99 นิทานสัตว์ จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.88 นิทานตำนาน นิทานวีรบุรุษ นิทานชีวิต และนิทานอธิบายเหตุ มีจำนวนเท่ากัน ประเภทละ 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.94 และน้อยที่สุด คือ นิทานเข้าแบบ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.47

จากการรวบรวมและจำแนกนิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า นิทานคติเป็นนิทานที่มีจำนวนมากที่สุด จึงทำให้นิทานประเภทนั้นเด่นและน่าสนใจ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับนิทานประเภทนี้ 4 ประการ คือ

- 2.1 จุดมุ่งหมายของการเล่านิทานนั้น นอกจากเพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิงใจ ผ่อนคลายความเครียดแล้ว นิทานประเภทนี้ยังสอดแทรกความรู้ให้คติและประสบการณ์บางประการแก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

2.2 ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีความเคร่งครัดทางศาสนา และยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา อันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงผูกเรื่องนิทานเป็นเรื่องที่ให้คติและข้อคิดในด้านต่าง ๆ

2.3 ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จะยกย่องให้ความเคารพนับถือแก่บุคคลที่มีความรู้ทางศาสนา ได้แก่ โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม คอเค็บ บิหลัน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีความประพฤติกดีและมีคุณธรรม เป็นผู้นำและเป็นผู้สั่งสอนความรู้หลักการปฏิบัติ หลักการศรัทธา ตลอดจนเป็นผู้ที่คอยชี้แนะ แนะนำและเป็นพี่ปรึกษาของชาวบ้านเป็นอย่างดี

2.4 ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จะรังเกียจผู้ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม เช่น คนเกียจคร้าน คนละเลยต่อบทบัญญัติของศาสนา คนโง่ เนื่องจากผู้ที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ นอกจากจะเป็นที่รังเกียจของสังคมแล้วยังเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมขัดแย้งกับหลักการ หรือบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม จึงเป็นผู้ที่สังคมมุสลิมไม่พึงประสงค์

3. นิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่จะตั้งชื่อตามตัวละครเอกของเรื่อง เช่น ฮาแวชื่อมาละห์ เจ๊ะมุและเจ๊ะมะ กระจงกับนาก ควายกับจระเข้ เปาะคือรามัก และเปาะซอมัก เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการตั้งชื่อเรื่องแบบนี้ทำให้ง่ายต่อการจดจำ ตลอดจนผู้เล่าให้ความสำคัญต่อตัวละครเอกมาก

4. นิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีการตั้งชื่อซ้ำกัน นิทานบางเรื่องชื่อเรื่องเหมือนกันแต่มีเนื้อหาต่างกัน เช่น อาบูนาวาฟ (สำนวนที่ 1) (สำนวนที่ 2) เปาะเน-เมาะเน (สำนวนที่ 1) (สำนวนที่ 2) (สำนวนที่ 3) ฮาแวชื่อมาละห์ (สำนวนที่ 1) (สำนวนที่ 2) ซึ่งชื่อเรื่องเหล่านี้แต่ละชื่อจะมีมากกว่าหนึ่งเรื่อง แต่สารัตถะของเรื่องจะต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านิทานแต่ละเรื่องเล่าสืบทอดกันมา ผู้เล่าอาจจะหลงลืมหรืออาจจะแต่งเติมเนื้อเรื่อง

บางตอนไปบ้าง ดังที่ ศีราพร วิฑูรย์ (2522 : 2) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับนิทานไว้ว่า

โดยปกตินิทานสืบทอดกันโดยทางวาจาหรือที่เรียกว่า
มุขปาฐะ (Oral Transmission) เรื่องราว
จึงไม่คงที่แน่นอนนัก เพราะไม่มีหลักฐานลายลักษณ์
กอยตรวจสอบ หากแต่เรื่องนั้น ๆ จะขึ้นอยู่กับความ
ทรงจำของผู้เล่าซึ่งสามารถเปลี่ยนไปได้ เมื่อกาลเวลา
ล่วงเลยไป ผู้เล่าอาจจะหลงลืมเรื่อง แต่งเรื่องใหม่
ขึ้นมาแทนหรือพลิกแพลงตัดแปลงเรื่องตามแต่ผู้เล่า
จะพอใจให้ เรื่องดำเนินไปเช่นไร

ดังนั้น เมื่อเรื่องเล่าทั้งหลายขึ้นอยู่กับบุคคล นิทานจากแต่ละบุคคลจึงอาจ
แตกต่างกันไปบ้าง

อย่างไรก็ตามนิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ทุกประเภท
มีไว้เพื่อเล่าสู่กันฟัง มีลักษณะเป็นนิทานที่ถ่ายทอดสืบต่อกันทางมุขปาฐะ ไม่สามารถ
บ่งบอกได้ชัดเจนว่า ใครเป็นผู้แต่ง รู้แต่เพียงว่าเป็นนิทานที่เล่าสืบทอดกันมานานแล้ว
โครงเรื่องของนิทานไม่สลับซับซ้อน มีการดำเนินเรื่องไปตามลำดับ จากส่วนใหญ่
เป็นฉากที่เป็นสถานที่ในท้องถิ่นมีทั้งเมือง วัง มัสยิด ป่า ภูเขา ทะเล เขื่อน
ส่วนไร่นา เป็นต้น นอกจากนั้นลักษณะของตัวละครก็มีพฤติกรรมเป็นไปตามขนบของ
นิทาน ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะพิเศษและมีความสามารถเกินมนุษย์ธรรมดา เช่น
มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ แต่ความคิดและการกระทำของตัวละครก็เป็นไปตามวิสัยของ
มนุษย์ปุถุชนธรรมดา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีมีวิถีชีวิตในสังคม
เป็นอย่างไร

5. ถึงแม้ว่าโลกทัศน์ของชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จะมีส่วนคล้ายคลึง
กับโลกทัศน์ของชาวไทยในท้องถิ่นอื่น แต่ในส่วนที่เน้นออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด
ซึ่งเป็นเอกลักษณ์บางประการของชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี ดังนี้

5.1 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ ได้แก่ ยกย่องผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีปัญญาเฉลียวฉลาด ชยันตชัยในการทำงาน ให้ความเคารพนับถือต่อบุพการีและ ศรัทธาค่อบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม คบค้าสมาคมกับคน ต่างถิ่นด้วยมิตรไมตรี มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่รังเกียจคนต่างถิ่นหรือต่างเชื้อชาติ ด้วยเหตุนี้เองจะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์ของจังหวัดปัตตานี มีการติดต่อทำมาค้าขาย กับคนต่างชาติ หรือมีคนต่างชาติเข้ามาอาศัยของชาวต่างประเทศ ทั้งอาหรับ จีน และอินเดีย เป็นต้น

5.2 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ เนื่องจากชาวไทยมุสลิมจังหวัด- ปัตตานีอาศัยธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นในการดำรงชีวิต บัจจัยสิ่งทุกอย่างได้มาจาก ธรรมชาติทั้งสิ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จึงมีความซาบซึ้ง และรู้คุณค่าของธรรมชาติเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่มาทำให้เกิดประโยชน์ทั้งในทางอุปโภคและบริโภค เช่น การนำเอาข้าวปลา พืชผักมาประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน การนำเอาไม้มาประกอบเป็นเครื่องเรือน เครื่องมือ เครื่องใช้ พาหนะและเครื่องทุนแรง เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกันชาวไทย มุสลิมก็เห็นโทษของธรรมชาติบางอย่างด้วยเช่นกัน

5.3 โลกทรรศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ด้วยเหตุที่ความเชื่อ เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติทุกรูปแบบ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเป็นเวลายาวนาน ถึงแม้ว่าความเชื่อบางประการจะขัดต่อบทบัญญัติของศาสนาอิสลามก็ตาม แต่ความ เชื่อดังกล่าวก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน เช่น การบงาบาน เป็นต้น

โลกทรรศน์ที่ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี มีต่อศาสนาอิสลามนั้น ชาวบ้านมีความยึดมั่น ศรัทธาในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด มีการ ศึกษาหลักการ กฎข้อบังคับ (ฮาลาล-ฮารอม) ของศาสนา อ่านและท่องจำคัมภีร์ อัลกรุอัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมนูญสูงสุด อัลหาคิษะ (พระวจนะของท่านนบี) ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาต่อในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม (ปอเนาะ) นอกจากนี้แล้วในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 50 จะมีการเปิดสอนวิชาอิสลามศึกษาด้วย

ส่วนชาวบ้านทั่วไปนั้นก็สามารถไปฟังการบรรยายธรรมตามปูเาะต่าง ๆ ซึ่งมีกันแพร่หลายในจังหวัดปัตตานี ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดขึ้นในวันศุกร์ของสัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มของบรรดาผู้มีความรู้ทั้งหลาย (กลุ่มคณะ) ออกไปเผยแพร่ศาสนาตามมัสยิดและบาลาเขาตามหมู่บ้านเป็นประจำ เพราะฉะนั้นนับแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี จึงมุ่งสร้างแต่ความดีตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อเป็นมุสลิมที่ดีตามที่ตนเองศรัทธา ซึ่งก่อให้เกิดผลดีแก่ตนเองและสังคมหลายประการ เช่น ละความชั่วสร้างความดี ใจบุญสุนทานช่วยเหลือเจือจุนผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมาตราบนานเท่าทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์หัตถ์นิตยสารบ้านชาวไทยมุสลิมจากจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ใช้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาแก่นักศึกษาและผู้สนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลทางวัฒนธรรมเหล่านี้สามารถนำไปศึกษาได้ทั้งทางคดีชนวิทยา สังคมวิทยา มนุษย์วิทยา และวิทยาการสาขาอื่น ๆ

1.2 ใช้เป็นประโยชน์ในด้านการเมือง การปกครอง และการพัฒนาประเทศ เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาจิตใจมนุษย์โดยตรงเพื่อให้เข้าใจความคิด ความต้องการ ความผันและจินตนาการของคนในท้องถิ่น ดังนั้นหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง และการพัฒนาประเทศจะนำไปศึกษาให้เข้าใจถึงจิตใจของชาวบ้านอย่างแท้จริง แล้ววางนโยบายในด้านการเมือง การปกครอง และการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับความคิด ความต้องการ

ความผันและจินตนาการของชาวบ้านในท้องถิ่น จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐ เป็นอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานก็จะเกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงต่อบุคคลและ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรได้มีการรวบรวมและศึกษาข้อมูลทางคติชนวิทยาของชาวไทยมุสลิม แชนงอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนิทานพื้นบ้าน เช่น ลำนวน สุภาษิต เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย เป็นต้น

2.2 ควรได้ศึกษารวบรวมนิทานพื้นบ้านชาวไทยมุสลิมในท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบลักษณะ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

2.3 ควรศึกษาสภาพสังคมและปัญหาทางสังคมทั้งทางตรงและที่แฝงอยู่ ในนิทาน เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่น

2.4 นิทานพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมที่รวบรวมไว้ในงานวิจัยนี้ บางเรื่อง สามารถนำมาปรับปรุง คัดแปลง แก้ไข แล้วนำมาเรียบเรียงจัดทำเป็นหนังสือ อ่านประกอบสำหรับเด็กในโอกาสต่อไป